

POSTANOWIENIE		
		Dnia 30 października 2014 r.
<p>Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny Odwoławczy</p> <p>w składzie:</p>		
Przewodniczący – Sędzia	SSO Maria Leszczyńska	
Sędzia	SO Irena Dobosiewicz	
Sędzia	SO Janusz Kasnowski (spr.)	
Protokolant	st. sekr. sądowy Sylwia Sondaj	
po rozpoznaniu w dniu 30 października 2014 r.	w Bydgoszczy	
na rozprawie		
sprawy z wniosku T. W.		
z udziałem A. W. , B. K. i K. M.		
o zmianę postanowienia i stwierdzenie nabycia spadku		

na skutek apelacji wnioskodawcy		
od postanowienia Sądu Rejonowego w Szubinie IX Zamiejscowego Wydziału Cywilnego w Żninie		
z dnia 16 stycznia 2014 r.	sygn. akt. IX Ns 439/13	

postanawia:

1. oddalić apelację;
2. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestniczek uprawnionych solidarnie kwotę 60 zł (sześćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

II Ca 265/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawca T. W. we wniosku z dnia 20 czerwca 2013r. domagał się m.in. zmiany postanowienia Sądu Rejonowego w Szubinie z 11 kwietnia 1989 r. w sprawie I Ns 134/89 poprzez stwierdzenie, że wchodzące w skład spadku po J. W. (1) gospodarstwo rolne na podstawie ustawy nabył jej syn T. W. w całości.

W uzasadnieniu podał, że nie brał udziału w tym postępowaniu, gdyż nie był o nim zawiadomiony. Wiadomość dotyczącą zakwestionowanego postanowienia z dnia 11 kwietnia 1989 r. powziął dopiero w grudniu 1990 r.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczki A. W., B. K. i K. M. domagały się jego odrzucenia.

Twierdziły, że upłynęły już terminy do podjęcia czynności czy to w trybie art. 679 k.p.c. (do zmiany stwierdzenia nabycia spadku), czy to w trybie art. 407 § 1 k.p.c. (do wznowienia postępowania).

Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2014r., określonym jako częściowe, Sąd Rejonowy w Szubinie IX Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Żninie oddalił wniosek T. W. w zakresie żądania zmiany postanowienia Sądu Rejonowego w Szubinie z dnia 11 kwietnia 1989 r. o stwierdzenia nabycia spadku po J. W. (1) (pkt 1) i zasądził od niego na rzecz uczestniczek kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Sąd Rejonowy ustalił, że dniu 21 marca 1989r. do Sądu Rejonowego w Szubinie wpłynął wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po J. W. (1) podpisany przez jej męża J. W. (2). T. W. nie był obecny na rozprawie wyznaczonej w tej sprawie.

Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 1989r. Sąd Rejonowy w Szubinie stwierdził, że spadek po J. W. (1), w tym wchodzące w jego skład gospodarstwo rolne na podstawie ustawy nabył: mąż J. W. (2) w 1/4 części oraz zstępni T. W., A. W., K. W. i B. W. - każde z nich w 3/16 części.

T. W. podpisał zeznanie podatkowe z dnia 1 sierpnia 1989 r.

W dniu 7 grudnia 1990r. T. W. złożył do Sądu Rejonowego w Żninie wniosek o zmianę postanowienia z dnia 11 kwietnia 1989r. poprzez stwierdzenie, że gospodarstwo rolne po J. W. (1) nabyli tylko on i J. W. (2). W toku

postępowania wnioskodawca T. W. cofnął ten wniosek i Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 28 marca 1991r. umorzył postępowanie w sprawie.

Przechodząc do oceny prawnej tych ustaleń Sąd Rejonowy stwierdził, że wnioskodawca nie może obecnie domagać się zmiany postanowienia z dnia 11kwietnia 1989r. w sprawie I Ns 134/89 z uwagi na treść art. 679 § 1 k.p.c., nawet gdyby przyjąć, że o postępowaniu w tej sprawie dowiedział się dopiero w roku 1990. Wnioskodawcę wiąże bowiem roczny termin od uzyskania możliwości powołania podstawy żądania. W przywołanym przepisie mowa jest o uczestnictwie w postępowaniu w sensie formalnym, a T. W. był wskazany jako uczestnik we wniosku o stwierdzenie nabycia spadku (sygn. I Ns 134/89). Wysłano też do niego zawiadomienie o rozprawie. Przyjmując nawet, że o postępowaniu spadkowym dowiedział się w grudniu 1990 r., to od tego momentu rozpoczął bieg roczny termin do złożenia wniosku o zmianę postanowienia spadkowego i upłynął on w grudniu 1991r. Co prawda T. W. złożył w grudniu 1990r. wniosek o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 11 kwietnia 1989r., ale wniosek ten cofnął i postępowanie umorzono (sygn. I Ns 260/90). Poza tym prowadzenie obecnie postępowania w sprawie zmiany orzeczenia z dnia 11 kwietnia 1989r. na skutek wniosku złożonego po 22 latach od umorzenia postępowania w sprawie I Ns 260/90 nie dałoby się pogodzić z zasadami współzycia społecznego oraz pewności obrotu gospodarczego. O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z art. 520 § 2 k.p.c.

Apelację od postanowienia złożył wnioskodawca T. W. i domagał się jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

Apelujący zarzucił Sądowi pierwszej instancji:

- naruszenie przepisów postępowania poprzez niewyjaśnienie, czy T. W. był prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy w dniu 11kwietnia 1989 r. w sprawie I Ns 134/89;
- błędną wykładnię art. 679 § 1 k.p.c. polegającą na przyjęciu, że dowód, iż osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku i nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, a nie była uczestnikiem tego postępowania, jest ograniczony w czasie z uwagi na zasady współzycia społecznego i pewność obrotu gospodarczego oraz na przyjęciu, że fakt powzięcia wiadomości przez T. W. o postanowieniu z 11kwietnia 1989r. - w grudniu 1990r. oznaczał rozpoczęcie biegu rocznego terminu z art. 679 § 1 zd. 2 k.p.c.;
- obrazę art. 679 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. poprzez błędne ustalenie, że wniesiony, a następnie cofnięty przez T. W. wniosek o zmianę postanowienia spadkowego rodzi skutki prawne w zakresie biegu terminu dla ponownego złożenia wniosku;
- naruszenie przepisów postępowania poprzez oddalenie wszystkich wniosków dowodowych wnioskodawcy.

W dalszej części apelacji wnioskodawca przedstawił szersze uzasadnienie stawianych w niej zarzutów (k. 63-66).

W odpowiedzi na apelację uczestniczki wniosły o jej oddalenie i zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie znajduje uzasadnienia. Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego jest prawidłowe. Sąd ten poczynił właściwe ustalenia faktyczne i dokonał trafnej ich oceny prawnej. Zarzuty apelacji zmierzały w istocie do zaprezentowania takiej wykładni przepisu art. 679 § 1 k.p.c. oraz oceny okoliczności faktycznych, które nie znajdują żadnego uzasadnienia.

Zgodnie z przywołanym przepisem, dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku. Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od

dnia, w którym uzyskał tę możliwość. Widać z tego, że postępowanie unormowane w art. 679 § 1 k.p.c., ma charakter wznowieniowy. Uwidacznia się on w szczególności w tym, że zainteresowany, który był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, winien wykazać szczególne przesłanki swego żądania, czyli podstawę, której nie mógł powołać w poprzednim postępowaniu oraz zachowanie rocznego terminu, który biegnie od chwili, w której uzyskał możliwość powołania się na nią. Jednocześnie postępowanie o zmianę postanowienia spadkowego nie służy i nie może być wykorzystywane jako środek do usunięcia skutków bezczynności uczestnika postępowania spadkowego, a roczny termin do złożenia wniosku o zmianę postanowienia stwierdzającego nabycie spadku ma charakter zawity, co oznacza, że z chwilą jego upływu wygasa uprawnienie do skorzystania z tego prawa.

Skarżący twierdził, że nie uczestniczył w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, w którym zostało wydane kwestionowane przez niego postanowienie z dnia 11 kwietnia 1989 r. (sygn. I Ns 134/89). Wskazywał, że nie wiedział o wyznaczonej rozprawie, a o postępowaniu dowiedział się dopiero w grudniu 1990 r., kiedy to złożył do Sądu wniosek o zmianę powyższego orzeczenia, a następnie go cofnął, co prowadziło do umorzenia postępowania (sygn. I Ns 260/90). Z akt sprawy I Ns 134/89 wynika jednak, że był on wskazany jako uczestnik postępowania, doręczono mu wezwanie na rozprawę. Fakt odebrania przesyłki przez jego siostrę nie oznacza jeszcze, że nie został on skutecznie zawiadomiony o terminie posiedzenia. Przyjmując jednak nawet najbardziej korzystny dla skarżącego termin, w którym powziął wiadomość o postanowieniu z dnia 11 kwietnia 1989r., tj. grudzień 1990 r., to i tak roczny termin z art. 679 § 1 k.p.c. upłynął w grudniu 1991r. Złożenie zatem wniosku w przedmiotowej sprawie dopiero po 22 latach tj. w czerwcu 2013r. należało uznać za oczywiście spóźnione, co też Sąd Rejonowy słusznie uczynił. Termin zakreślony w art. 679 § 1 k.p.c. jest terminem dość rygorystycznym, ograniczającym faktycznie możliwość skorzystania z możliwości zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Zauważyć jednak należy, że zmiana prawomocnych postanowień Sądu może nastąpić jedynie w szczególnych wypadkach, a uzasadnione jest to koniecznością zachowania stabilności orzeczeń sądowych i, jak trafnie zauważył Sąd Rejonowy, zmiana postanowienia wydanego ponad 22 lata temu godziłaby w ustalony porządek, zasady współzycia społecznego oraz pewność obrotu gospodarczego.

Z tych zasadniczych przyczyn Sąd Okręgowy apelację wnioskodawcy oddalił, jako nieuzasadnioną (na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Obciążył wnioskodawcę kosztami postępowania odwoławczego przyjmując, że interesy uczestników przedmiotowego postępowania były w tym przypadku sprzeczne (po myśli art. 520 § 2 k.p.c. i w związku z § 8 pkt 2, § 5 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Min. Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490).